

Liturgie zondag 10-3-'13, kleur: Paars, tekst: Genesis 18:1-5 en 16-33

- lied van de zondag:

- mededelingen door oud.v.dienst
- stilte

- lied van intocht: Ps. 122:1 en 2
- votum en groet
- we zingen Ps 122:3

- kyriegebed

- lied van hoop Tussentijds lied 9:1, 4, 13 en 14

- gebed om de Geest

- we zingen uit Tussentijds lied 208:1, 4 en 5 (tijdens naspel kinderen naar KND)

- we lezen Genesis 18:1-5 en 16-33
- we zingen gez. 40:1 en 5
- we lezen II Korinthiers 5:14-19a
- we zingen gez. 40:8 en 9

- overdenking

- we zingen gez. 94:1, 3 en 4

- danken en bidden (waarin een stilte..... afgesloten met hardop gebeden "Onze Vader....")

- inzamelingen

- we zingen ons slotlied: gez. 380:2, 3, 6 en 7

- wegzending en zegen, beaamd met gezongen amen.

1. Wij zoeken hier uw aangezicht,
God houdt uw oog op ons gericht.
Kyrie eleison

4. Begrens de eindeloze nacht
Van wie geen morgen meer verwacht
Kyrie eleison

13. Om alles wat U tegenspreekt
Een wereld waar uw Naam ontbreekt
Kyrie eleison

14. Uw Zoon heeft ons de weg gebaad
Wij zullen vol vertrouwen gaan.
Kyrie eleison

1. Door de wereld gaat een woord
En het drijft de mensen voort:
Breek uw tent op, ga op reis
Naar het land dat Ik u wijs.

Refrein Here God, wij zijn vervreemden
Door te luist'ren naar uw stem
Breng ons saam met uw ontheemden
Naar het nieuw Jeruzalem

4. Door de wereld klinkt een lied
Tegen angsten en verdriet
Tegen onrecht, tegen dwang
Richten pelgrims hun gezang.

Refrein:

5. Velen die de moed begaf
Blijven staan of dwalen af.
Hunk'rend naar hun oude land
Reisgenoten grijp hun hand.

Refrein:

Lieve mensen, beste vrienden, zusters en broeders,

In de voorbereiding van deze dienst is mij bij het lezen van deze twee schriftgedeelten een grote vraag gaan branden. Wat denkt u? Komt het ooit nog goed met deze wereld? In een tijd van secularisatie, kerken die leeglopen, een samenleving die verloedert, rijken die meer gaan graaien en armen die armer worden ... Paardenvlees dat voor koeienvlees wordt verkocht om zonder enige gêne meer te verdienen ... Het lijkt wel of steeds meer mensen gek worden. Waar blijft de kerk, waar blijven wij? Het zijn indringende vragen die een eerlijk antwoord verdienen.

Kijk, wij zijn van holbewoners met een knots gegroeid naar mensen die met hun mobieltje en hun laptop in super-de-luxe automobielen naar hun werk heen en weer zoeven. Wij brengen met ongekend vernuftige ruimtesondes het heelal in kaart en bemoeien ons door gentechologie met de eigenschappen van al wat leeft. Wij zijn opgeklimmen van grommende Neanderthalers in berenvellen naar beschaafde en zowel moreel als intellectueel ontwikkelde 21^e eeuwers. Maar, wat heeft dat ons gebracht?

Met in mijn achterhoofd die vraag, wil ik in de 40-dagentijd graag met jullie kijken naar de vraag: "Komt het nou wel goed met ons?" Het verhaal van Abraham naast van de Paulus aan de Korinthiers.

Op het heetst van de dag zit Abraham in de opening van zijn tent. Een beetje te suffen - zo heet is het. En alsof hij een fata morgana ziet verschijnen er plotseling drie mannen. Abraham weet op dat moment absoluut niet dat het God betreft met twee engelen. Er zijn gewoon drie mannen die van tussen de eikenbomen van Mamre tevoorschijn komen. Dat is bijzonder, want bij deze temperaturen reizen mensen niet. Dit is waanzin.

Abraham komt met het laatste restje aan beschaving uit zijn kleine teentje halend overeind. Hij nodigt ze uit, ondanks zijn loomheid die bij deze hitte past. Hij buigt zich ter aarde en biedt ze gastvrijheid aan. Hapje eten, slokje drinken en het zweet afwassen. En Sara moet hem helpen. Het vetgemeste kalf, brood, dienaren moeten draven en Abraham rent mee. De dienaren zullen wel gedacht hebben: "Dat mag wel een bijzondere gast zijn!" Nou ja, dat was het ook! En zo hebben sommigen zonder het te weten engelen geherbergd - zo staat het in Hebréeën 13:2.

Als Abraham zich in de opening van zijn tent had omgedraaid en de mannen had laten lopen ... was ons beeld van God anders geweest.

Eén van de drie mannen stelt Abraham de wonderlijke vraag: "Waar is uw vrouw Sara?" Dat was een zeer vrijpostige en voor Abraham verbazingwekkende vraag. Vreemdelingen vragen niet naar vrouwen, tenzij ze bepaalde diensten verlangden. En ten tweede: net daarvoor hadden Abram en zijn vrouw een nieuwe naam gekregen bij de belofte dat zij niet kinderloos zouden sterven. Abram werd Abraham en Saraï werd Sara. Maar hoe wist

deze man dat? Dat was toch een vertrouwelijk gesprek geweest tussen Abraham en zijn vriend God? Hoe kon die man dat weten? Tenzij ... Hier wordt Abrahams eerste gevoel bevestigd. Dit is niet zomaar een gast!

En opnieuw volgt de belofte: jij zult een kind krijgen. En dan weet Abraham: dit is God. Daarvoor had Abraham God altijd als geest ervaren, als een onzienlijke. Maar hier verschijnt hij in de gedaante van een mens... Abraham krijgt er kippenvel van. Zoals later kleinzoon Jacob letterlijk zal worstelen met zijn God bij de Jabbok. En zoals nog later tallozen God ontmoeten als mens in de gedaante van Jezus. God die met mensen praat, zelfs discussieert, eet, wandelt...

We slaan het stukje van de belofte van Izaäk over - hoe schitterend dat stuk ook is - want er wacht een ander belangrijk stuk. Ik hoop daar nog wel eens een andere keer over te preken. Dan ga ik in op de opmerking: "Zou voor de Heer iets te wonderlijk zijn?!"

Maar, als Abraham zijn gasten uitgeleide doet, denkt de Heer: "Zou ik voor Abraham verbergen dat ik de stad, die hij ooit als legeraanvoerder heeft bevrijd... zou ik die stad verwoesten, zonder hem daarin te kennen?" Dat is op zich ook al een schitterend verhaal: hoe Abraham als generaal voor zijn neefje Lot opkomt als koning KedorLaomer Sodom en Gomorra verslaat en de mensen gevangen meevoert. Abraham bevrijdt ze en loopt te voet met de mensen van Sodom terug naar huis. Wat zullen ze hem dankbaar geweest zijn. En hij heeft ze leren kennen - hun verhalen gehoord. De Vries, Jansen, Smit, Kerklaan... en hun kinderen... zij danken hun vrijheid aan Abraham.

Tegen die achtergrond ontspint zich één van de stoutmoedigste en mooiste gesprekken die ooit in de geschiedenis van de mensheid heeft geklonken. Abraham die - als voorbeeld van een kleine telg eeuwen na hem - God beschuldigt van een 'abject en infaam' voornemen.

God vertelt Abraham dat er een maat van gerechtigheid is. En als die maat vol is ... zijn de rapen gaar. Tegen de achtergrond van de cultuur van toen, een spijkerharde maatschappij waarin de kindersterfte op 40 % lag en mensenoffers aan goden schering en inslag waren ... stelt God dat er een maat is. Zoals God Kain tot verantwoording riep ... zoals bij Noach God spijt kreeg van zijn schepping ... zoals God bij Mozes zegt Hij opnieuw wil beginnen, met hém...!!! Het lijkt wel of God en toe zijn geduld verliest.

God spreekt tegen Abraham: Het geroep over Sodom en Gomorra is groot en haar zonde is voorwaar zeer zwaar. Het bloed van het geweld roept uit Sodom omhoog. "Laat God dit allemaal toe!" "Waar is God?!" "God is dood, anders zou dit niet gebeuren!" Daarom komt God naar beneden ... dat klinkt ouderwets. God die moet neerdalen. Het is van een ontroerende eenvoud waarin hier over God wordt gesproken. Wij weten immers wel beter ... nietwaar?! God gaat met eigen ogen kijken. Het is een voorbeeld over hoe God dus mee lijdt met mensen in verdrukking en nood.

De twee mannen gaan verder en zullen die avond - niet geheel toevallig - terechtkomen bij Lot. Maar de Heer blijft nog even achter met zijn vriend; Abraham. Alsof Hij wil vragen: wat zou jij in dit geval doen? Het klinkt bijna kinderlijk - maar ik vind het hartverwarmend. God die met zijn schepsels - mensen wil wikken en wegen...

Abraham verschiet van kleur als hij Gods plannen hoort. Hij weet immers van familie de Vries, Jansen, Smit en Kerklaan ... en hun kinderen. En hij had ze in zijn hart gesloten. "Wat nou als er 50 rechtvaardigen in die stad wonen?" En Abraham ziet de gezichten, de namen ... als liep hij rond in Auschwitz. "Zult u de stad verdelgen en haar niet sparen ter wille van de 50 rechtvaardigen?" Abraham bidt ... niet voor die 50 rechtvaardigen, nee, hij bidt voor de hele stad ter wille van de 50 - die er overigens niet zijn! God krijgt hier een lesje van zijn beste vriend. Het staat er gewoon! Over trouw gesproken...!

"Het zou verre van U zijn om zo te handelen!" God antwoordt: "Als er 50 zijn, zal ik de stad vergiffenis schenken en niet verwoesten!" Ook God heeft het er kennelijk moeilijk mee. Hij wil de stad eigenlijk redden... als zoekt hij bij Abraham een reden. Abraham proeft dat en hij raakt aan het twijfelen; "Wat nou als het er 45 zijn? Ik weet dat ik gewoon maar een mens ben, sterfelijk. En ik twist met de Eeuwige. Wat kan ik zeggen?"

Ik vind het ontroerend dat het later God zelf za zijn die over Abraham zegt dat het zijn vriend was. Misschien wel hierom. Abraham wil de nieren van God proeven... De verborgen omgang met God vinden, lukt alleen wie hem vrezen - ontzag voor Hem hebben en met hun ziel verknocht aan hem zijn. Abraham houdt vast als een terriër. Wat nou als het er 40 zijn ... en God schudt zachtjes zijn hoofd. Wat nou als het 30 zijn ... wat nou als het er 20 zijn ... "Ik zal de stad niet verwoesten omwille van de 20!", fluistert God ... Abraham krimpt bijna ineen. "En als het er nou 10 zijn?" God glimlacht en zegt: "Omwille van 10 rechtvaardigen zal Ik de stad niet verwoesten!"

Dan heft God zijn hand en zegt: "Genoeg nu!" En ze nemen afscheid, Abraham keert terug naar de eiken van Mamre. Het lot van Sodom en Gomorra hangt aan de zijden draad van de vraag of er 10 rechtvaardigen in die steden zijn. Die avond wil de slaap Abraham niet komen en als in Sodom de zon is gedaald en het nachtleven is begonnen, heeft niemand weet van het indrukwekkende en vurige pleidooi dat hun redder van eertijds voor hen heeft afgestoken. En de geschiedenis leert ons dat de volgende dag Sodom en Gomorra met de grond gelijk worden gemaakt.

Of dit verhaal zo letterlijk is gebeurd is totaal niet van belang. Het valt ook niet te bewijzen. Van belang is dat de schriftgeleerden - die bij ons niet zo'n beste naam hebben maar waaraan wij wel $\frac{3}{4}$ van het oude Testament te danken hebben - die schriftgeleerden hebben zo'n 800 jaar na dato dit

verhaal zo opgeschreven. Als wij 800 jaar teruggaan komen we in de tijd van Floris de V^e.

1500 jaar later zal een achter achter achter achter kleinkind van Abraham het onthutsende antwoord geven op de vraag die Abraham aan zijn vriend God stelde: "Het is God die de wereld (niet alleen Sodom en Gomorra) door Christus met zich heeft verzoend: Hij heeft haar overtredingen niet aangerekend!"

We kunnen naar aanleiding van deze preek 823 verschillende associaties hebben. Maar ik kan het niet laten om - onderweg naar Pasen - er namens mijzelf twee te noemen. Omwille van 10 rechtvaardigen had God Sodom en Gomorra gespaard... ik vind dat een onvoorstelbare en fascinerende gedachte. Dat doet echt wat met me. Wat je als klein clubje rechtvaardigen - er staat niet eens: gelovigen... nee: rechtvaardigen - voor een stad kunt betekenen. Misschien is dat wat voor mediastad Hilversum. Of Homs of Damascus.

En twee: Als God blijkbaar tot andere inzichten is gekomen ... alleen al die gedachte (!!!) ... als God tot andere inzichten is gekomen en de wereld - niet de christenen - de wereld met zich heeft verzoend ... toont dat dan niet aan (om met Jesaja te spreken) dat Gods wegen hoger zijn dan onze wegen?

Amen.